

Kasvun ja oppimisen lautakunta 25.02.2026 § 34

§ 34

Espoon kaupungin toiminnallinen koulusuunnitteluohje

Valmistelijat / lisätiedot:
Toivonen Auli
Helin Erkko
Manner Amanda
Ikonen Riikka
Sjövall Kaisa
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta merkitsee osaltaan tiedoksi Espoon kaupungin toiminnallisen koulusuunnitteluohjeen.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon kaupungin toiminnallinen koulusuunnitteluohje on Tilapalveluliikelaitoksen ja Kasvun ja oppimisen toimialan yhteinen asiakirja. Koulusuunnitteluohje yhtenäistää koulujen toiminnallisen tilasuunnittelun periaatteet ja kuvaa yleisen tavoittilan espoolaisille oppimisympäristöille.

Koulusuunnitteluohjeen tavoitteena on varmistaa turvalliset, tasa-arvoiset, toimivat ja taloudellisesti kestävät koulutilat, jotka vastaavat peruskoulujen tilatarpeisiin. Koulusuunnitteluohje antaa hankkeisiin osallistuville käsityksen yhteisistä tavoitteista sekä siitä, millainen on hyvä ja toimiva oppimisympäristö espoolaisessa peruskoulussa. Koulusuunnitteluohjetta sovelletaan ensisijaisesti uudisrakennuskohteissa ja soveltuvin osin perusparannus- ja laajennushankkeissa.

Espoon kaupungin koulujen toiminnallista tilasuunnittelua ohjaavat ohjeistukset jakautuvat seuraaviin asiakirjoihin:

- Espoon kaupungin toiminnallinen koulusuunnitteluohje
- Espoon koulujen mallitilaohjelmat
- Espoon koulujen vaatimustilakortit

Koulusuunnitteluohje ottaa kantaa koulujen suunnittelun lähtökohtiin, tilaryhmiin ja niiden välisiin suhteisiin. Espoon koulujen mallitilaohjelmat määrittelevät ja yhtenäistävät erikokoisten kouluhankkeiden tilojen määrän

ja koon sekä hankkeen kokonaislaajuuden. Ala- ja yläkoulujen vaatimustilakortit määrittelevät tilakohtaisen perusvarustelun.

Ohjeen lisäksi suunnittelussa noudatetaan rakennusalan yleisiä ohjeistuksia, lakeja ja asetuksia, Espoon tilasuunnittelua ohjaavia teknisiä ohjeistuksia ja Opetushallituksen ohjeita. Hankekohtaista sovittamista ohjaa hankesuunnitelman ja ohjeiden lisäksi koulun laatima tilankäytön pedagoginen suunnitelma, jossa kuvataan kyseisen yksikön erityispiirteitä. Koulujen piha-alueiden suunnittelusta ohjeistetaan Espoon koulujen pihasuunnitteluohjeessa 2023.

Päivitystyö

Edellinen koulujen suunnitteluohje on laadittu vuonna 2017 ja ohje ei vastaa enää käyttötarvettaan. Uuden ohjeen on tarkoitus helpottaa suunnittelua määrittelemällä espoolaisen koulusuunnittelun periaatteet, tilaryhmät ja tilojen väliset suhteet sekä niiden käyttötarkoitukset. Uusi ohje huomioi edellistä ohjetta paremmin oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja selkeyttää tilasuunnittelua ala- ja yläkoulujen tilojen välillä. Päivitystyön yhteydessä päätettiin, että koulusuunnitteluohje ohjaa koulujen perusratkaisuja, mutta vaativan erityisen tuen tilojen toiminnallista suunnittelua ohjataan erillisillä ohjeilla ja hankekohtaisesti.

Ohjeen laatimiseen on osallistunut Tilapalvelut-liikelaitoksen suunnittelupalvelut sekä Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnan Tilapalvelualue. Ohjeen sisältöä on käyty läpi Kasvun ja oppimisen asiantuntijoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa. Työhön on osallistettu laajasti espoolaisia rakennushankkeissa mukana olleita rehtoreita, kehittäjäopettajia ja lisäksi työssä on hyödynnetty rakennushankkeista saatua palautetta. Koulusuunnitteluohjeen ohjeen luonnosversiosta on pyydetty lausunto Rakentaminen kaikille -työryhmältä. Lausunnon sisältöä on huomioitu mahdollisuuksien mukaan koulusuunnitteluohjeen, Espoon koulujen pihasuunnitteluohjeen 2023 sekä tilavaatimuskorttien päivitystyön yhteydessä.

Ohjeen keskeinen sisältö

Koulusuunnitteluohjeen tavoitteena on luoda mahdollisimman toimiva oppimisympäristö kaikille. Oppimisympäristöä voidaan mukauttaa vaihteleviin tarpeisiin esimerkiksi kalusteratkaisujen ja toimintojen sijoittamisen kautta. Koulusuunnitteluohjaa maltilliseen muuntojoustavuuteen siten, että tilat tukevat kouluarjen erilaisia opetustapoja, ryhmäkokoja ja joustavia opetusjärjestelyitä. Tavoitteena on rakentaa eri toimintoihin sopivia tiloja, joita voidaan muokata muuttuviin tarpeisiin ilman rakenteellisia muutoksia.

Tilojen avautuvuuden ratkaisut suunnitellaan harkiten niin, että ne tukevat yhteisöllisyyttä ja helpottavat yhteisopettajuutta. Lähikouluperiaatteen vahvistuminen edellyttää oppimista tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamista oppilaan omassa koulussa. Oppimisen tukea saavien oppilaiden määrän kasvu, tuen tarjoamisen lakisääteinen velvoittavuus ja inklusioperiaate asettavat tarpeita oppimisympäristöjen tilaratkaisuille.

Koulusuunnitteluohje ohjaa tilaratkaisuihin, jotka ovat turvallisia ja terveellisiä kaikille oppilaille. Tavoitteena on luoda hyvä oppimisympäristö eri kokoisille ja -ikäisille oppilaille, sekä heille, joilla on esimerkiksi neuropsykiatrisia haasteita. Tilasuunnittelussa korostetaan käytännön ratkaisuja, kuten selkeitä visuaalisia hahmotusratkaisuja, esteettömiä

reittejä sekä aisti- ja neuroesteettömyyttä. Tähän kuuluu ääniolosuhteiden hallinta ja mahdollisuus katkaista ja rajata visuaalisia ärsykeitä.

Opetuksen rauhoittamiseksi kaikkiin opetustiloihin kuljetaan suoraan liikennealueelta. Avautuvuuksia suunnitellaan maltillisesti ja opetustilat voidaan tarvittaessa sulkea. Tilasuunnittelun ohjauksessa hyödynnetään konseptointia kustannustehokkuuden varmistamiseksi. Toimivia ratkaisuja käytetään ja jatkokehitetään eri kohteissa.

Tilasuunnittelulla tuetaan ryhmäkohtaisten ja oppilaskohtaisten tukitoimien järjestämistä. Tuki edellyttää riittävästi joustaviin ryhmittelyihin ja osa-aikaiseen erityisopetukseen soveltuvia tiloja sekä rauhoittumiseen ja lepäämiseen tarkoitettuja vetäytymistiloja. Tilat mahdollistavat myös erityisluokat sekä ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen pysyvät tilat.

Alakoulun ydin ovat yhteisölliset ja muuntojoustavat oppikylät kotiluokkineen ja tukitiloineen. Perusopetuksen alakouluissa opiskelee 1.–6. -luokkalaisia lapsia, jotka ovat iältään 6–13-vuotiaita. Alakoulun toiminta perustuu luokanopettajavetoiseen opetukseen, jossa hyödynnetään monipuolisia työskentelymenetelmiä ja tuetaan oppilaan aktiivista toimijuutta. Tilaohjelmien laskennallisissa periaatteissa huomioidaan kotiluokkaperiaate siten, että suurille opetusryhmille on pysyvä tila alakoulun ajan. Tilojen käytössä ohjataan siihen, että tilat ovat kaikkien käytössä. Perusopetustiloissa huomioidaan erikokoiset opetusryhmät (20–32) ja useiden aikuisten työskentely oppilaiden kanssa. Oppikylä perusopetustiloja täydentävät jako- ja eriyttämistilat. Luokkamutoisen erityisopetuksen tilat sijoitetaan oman luokkatason oppikylään.

Alakoulujen oppikylä lisäksi erikoisvarustellut opetustilat mahdollistavat liikunnan, musiikin, kuvataiteen, käsityön ja luonnontieteiden kokeellisen opetuksen sekä eheyttävät ja monialaiset oppimiskokonaisuudet opetussuunnitelman mukaisesti.

Perusopetuksen yläkouluissa opiskelee 7.–9. luokkalaisia lapsia, jotka ovat iältään 12–16-vuotiaita. Yläkoulu perustuu ainejakoiseen opetukseen, jossa kutakin ainetta opettaa aineenopettaja. Yläkoulun opetustilat jakautuvat perusvarusteltuihin OT3-tiloihin ja erityisiä tilavaatimuksia edellyttäviin erikoisvarusteltuihin opetustiloihin. Perusvarustelluissa opetustiloissa mahdollistetaan noin 24 oppilaan ryhmät, jotka voidaan jakaa pienempiin ryhmiin osassa aineita.

Erikoisvarustellut opetustilat mahdollistavat liikunnan, musiikin, kuvataiteen, käsityön, biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja kotitalouden opetussuunnitelman mukaisen opetuksen. Pienemmät opetus- ja eriyttämistilat hajautetaan yleisopetustilojen ja luonnontieteiden tilojen läheisyyteen eriyttämisen ja inklusion tarpeita varten. Tilojen sijoittelussa huomioidaan eri aineiden välinen yhteistyö ja luontevien tilakokonaisuuksien syntyminen. Kulku tilojen välillä on selkeää ja aulatilat ovat helposti valvottavia.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Espoon kaupungin toiminnallinen koulusuunnitteluohje

Oheismateriaali

- Espoon kaupungin koulujen pihasuunnitteluohje 2023

Tiedoksi